

PODHOM SKOZI ČAS

Moja domača vas se imenuje PODHOM.

Vas je dobila ime po hribu Homu, ki se strmo dviga severno za vasjo. Vas Podhom se je skozi zgodovino različno imenovala: Bodcham, Bodham, Podham, Buchein v času Avstroogrške in 1. Svetovne vojne, Podholm in Podhom. V strogem podhomskem narečju se vas imenuje Potham. Domačini v pogovornem jeziku poudarek pri izgovorjavi besede Podhom dajejo na prvi "o", nekateri drugi pa poudarek dajejo na drugi "o".

Pomembni mejniki v zgodovini vasi Podhom:

- Prva poselitev vasi je bila v tretji četrtini 10. stoletja, v pisnih virih pa se vas Podhom prvič omenja leta 1345, torej v 14. stoletju.
- Leta 1893 je bila odprta Soteska Vintgar.
- Odprtje Bohinjske železnice leta 1906 na relaciji Jesenice – Nova Gorica. Železniška proga poteka na južni strani vasi Podhom. Na začetku vas še ni imela svoje železniške postaje, ker železničarji niso verjeli, da bo vlak po postanku iz Podhoma lahko speljal naprej proti Jesenicam. Domačini so temu nasprotovali in to tudi dokazali tako, da so vlak namerno ustavili v Podhomu, kurjaču pa naročili da mora v peč naložiti čimveč premoga, da bo vlak imel dovolj moči in bo lahko speljal proti Jesenicam. Domačinom je uspelo in so okrog leta 1912 dobili tudi železniško postajo v Podhomu. Na vlak v Podhomu so hodili prebivalci Podhoma, Gorij, Zasipa, Sebenj in zgornjega dela Bleda.
- Poleg železniške postaje je bil zgrajen Hotel Hom. Sobe v hotelu so bile bogato opremljene, imele so visoke stropne, bile so gostom prijazne s hladno in toplo vodo. V hotelu so potekali plesni večeri in druge oblike druženja, zato so kmalu k hotelu prizidali še leseno verando, ki stoji še dandanes.
- Poleg hotela je bila v Podhomu tudi gostilna in sicer v Cundrčevi hiši.
- Leta 1931 je bilo ustanovljeno gasilsko društvo Podhom. Pred tem so bili gasilci Podhoma, Zasipa in Blejske Dobrave vsi združeni z gasilci iz Gorij v gasilskem društvu Gorje.
- Podhom je poznan tudi po vaškem koritu. Sušilnica sadja je bila v današnjem gasilskem domu.
- V vasi so tudi podhomske hiše, ki so posebne po svoji gradnji, postavitvi hleva, značilnosti oken in zidane že v 17. in 19. stoletju (Španova, Dornikova, Dešmanova, Žaleharjeva, Maroltova, Biščeva in druge).

Pomembni ljudje v vasi Podhom:

- Albin Belar, je bil rojen v Ljubljani, deloval pa v Podhomu. Je pionir moderne seizmologije. V svoji hiši v kleti je izumljal potresne naprave, ki ugotavljajo žarišče potresa. Pred njegovo hišo stoji tudi spomenik.
- Jakob Slivnik – Špan, je bil hotelir. V lasti je imel Hotel Hom.

Šege in navade:

- Najbolj poznana in še danes zelo obiskana je vleka ploha v pustnem času. Vleka ploha izhaja še izpred krščanskega časa. Med letom so kmetje imeli veliko dela in niso imeli časa za poroke, zato so se ženili pozimi. Če se v času od božiča do pepelnice ni omožilo nobeno dekle iz vasi, so neporečeni fantje vlekli ploho v posmeh dekletom, ki se niso poročila, pa bi se lahko. Še danes

je tradicija, da morajo neporečena dekleta poljubiti smrekov vršič. Običaju vedno sledi prijetno druženje pustnih in nepustnih šem.

- Gasilske veselice so vedno privabile veliko ljudi.
- Prijetni običaji so bili tudi preja lanu, ličkanje koruze, kjer je harmonika naredila prijetno vzdušje.

Zapisi o vasi Podhom:

Glede na majhnost naše vasi, smo lahko zelo ponosni, da je o vasi toliko lepega in zanimivega zapisanega v knjigah avtorja Marjana Zupana:

- Podhom gorenjska vas skozi čas
- Rpečnikova vučca
- Divja romantika soteske Vintgar

Vse informacije za rešitev naloge sem dobil pri mami in mojem sosedu zgodovinarju MARJAN ZUPAN, s katerim sva se dogovorila, da bova o zgodovini Podhoma še debatirala.

JAKA LAH 3.A